

Inváziós fajok elleni fellépés keretei

2016. június 20.

LIFE természetvédelmi tréning

Földművelésügyi Minisztérium, Darányi Ignác terem

Kisné dr. Fodor Livia

- Európai Stratégia az özönfajok ellen, Berni Egyezmény Állandó Bizottságának 23. ülése, 2003
- EU Biodiverzitás Stratégia 2020 (2011-ben tette közzé az Európai Bizottság)
  - **5. Özönfajok** kordában tartása – az Európai Bizottság nagy hangsúlyt fektetne az úgynevezett özönfajokra, azaz azokra az állatokra és növényekre, amelyek egy adott területen nem őshonosak, de a megfelelő életkörülmények miatt rohamosan növekszik a populációjuk, veszélyeztetve ezzel más fajokat.
- **A biológiai sokféleség megőrzésének 2015-2020 közötti időszakra szóló nemzeti stratégiája**
  - V. stratégiai terület: Az inváziós idegenhonos fajok (özönfajok) elleni küzdelem**
  - 16. célkitűzés: A természetes és természet-közeli ökoszisztémákat károsító inváziós idegenhonos fajok állományainak visszaszorítása, továbbterjedésük, valamint a potenciális veszélyt jelentő inváziós fajok hazánkba történő bekerülésének és betelepülésének megakadályozása.
- 1143/2014/EU (2014. október 22.) rendelete: az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló

az idegenhonos inváziós
fajok betelepítésének
vagy behurcolásának és
terjedésének
megelőzéséről és
kezeléséről szóló
1143/2014/EU (2014.
október 22.)
rendelete

Preambulum:	Célok, iránymutatás
I. fejezet: Általános rendelkezések	Tárgy, hatály, fogalommeghatározás, EU számára veszélyes IAS jegyzék kialakítása, kockázatelemzés
II. fejezet : Megelőzés	Korlátozások, engedélyek, veszélyhelyzeti rendelkezések, útvonalak azonosítása és cselekvési tervek, regionális és MS szintű listák
III. fejezet: Korai észlelés és gyors kiirtás	Felügyeleti rendszer, hatósági ellenőrzés, korai észlelés bejelentése, gyors kiirtás
IV. fejezet: Széles körben elterjedt idegenhonos inváziós fajok kezelése	Kezelési intézkedések, Sérült ökológiai rendszerek helyreállítása
V. fejezet: Horizontális rendelkezések	Költségmegtérülés elve, Együttműködés és koordináció
VI. fejezet: Záró rendelkezések	Jelentéstétel és felülvizsgálat, információszolgáltatást támogató rendszer, nyilvánosság részvétele, bizottságok, szankciók, hatálybalépés stb.

Hazai megvalósítás

- **Jogharmonizáció**
  - az EU rendelet előírásainak átültetése a hazai jogrendbe
  - Inváziós főhatóság kijelölése, feladatok meghatározása
  - Hazai működő rendszerek feltárása, feladatok jogszabályokba rögzítése
- EU fajlista, regionális fajlista, tagállami fajlista
- Információk összegyűjtése, információáramlás megalapozása
- Hazai korai észlelés és monitorozó rendszer felállítása
- Kezelési programok megvalósítása
- Kommunikáció

IAS fajok a hazai jogszabályokban, meglévő rendelkezések

- *egységes jogszabály nincs*
- *de több jogszabályban megjelentek már korábban is korlátozások egyes inváziós fajokra vonatkozóan*
- *Ágazati törvények: pl. Természetvédelmi tv., Halgazdálkodási tv.*
- *Kormányrendeletek, miniszteri rendeletek*
- *Pl. támogatási rendeletek: pl. Natura 2000 gyepek, Ökológiai Fókuszterületek - állandó gyepek*

Például:

- 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól
- 346/2008. (XII. 30.) Korm. Rendelet a fás szárú növények védelméről
- 71/2007. (IV. 14.) Korm. Rendelet a fás szárú energetikai ültetvényekről
- 45/2007. (VI. 11.) FVM rendelet a fás szárú energetikai ültetvények telepítésének engedélyezése, telepítése, művelése és megszüntetése részletes szabályairól, valamint ezen eljárások igazgatási szolgáltatási díjáról
- 72/2007. (VII. 27.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a rövid vágásfordulójú fás szárú energiaültetvények telepítéséhez nyújtott támogatás igénybevételének részletes feltételeiről
- 71/2007. (VII. 27.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az évelő, lágyszárú energiaültetvények telepítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről

EU rendelet hazai jogharmonizációja

- A meglévő rendelkezéseken túl törvényi, kormányrendeleti és miniszteri rendeleti szintű szabályok megalkotására, módosítására van szükség.
- A tárca elkészítette a főbb jogszabály-módosítások tervezetét, de azt a Kormány és az Országgyűlés nem fogadta még el, ezért nem tekinthető hivatalos álláspontnak!

Tervezett törvénymódosítások

Természetvédelmi, halgazdálkodási, élelmiszerlánc-felügyeleti, vetőmag törvény módosítása.

Idegenhonos inváziós fajokra vonatkozó fő szabályok megállapítása:

- Fogalmak, felhatalmazó rendelkezések,
- Fajlisták kialakításának módja,
- Engedélyezési, kötelezési előírások alapjainak megteremtése,
- Tulajdonosra vonatkozó rendelkezések,
- Szankciórendszer-alapjai.

Tervezett Korm. rendelet kialakítása és módosítások

- Eljáró hatóságok, szakhatóságok kijelölése.
- Eljárási rendelkezések, az egyes szakterületi feladatok, hatáskörök meghatározása.
- Közreműködés, tájékoztatás, információáramlás rendje.
- A szankciók mértékére és kiszabására vonatkozó szabályok.

Miniszteri rendeletek

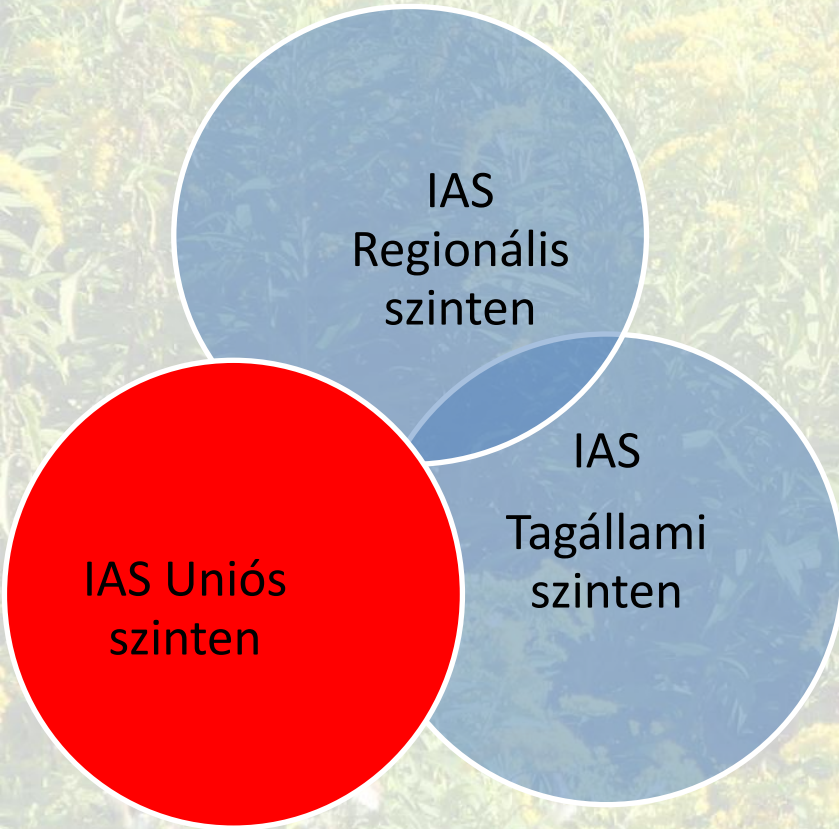
- **Önálló miniszteri rendelet:** nemzeti szinten veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok köre, illetve az arra vonatkozó részletszabályok.
- Ezen felül egyes **szakterületi miniszteri rendeletek módosítására** is szükség lesz, hogy az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos minden tevékenység szabályozása összehangolt legyen és illeszkedjen a meglévő, működő rendszerekbe.

Hazai megvalósítás

- Jogharmonizáció
  - az EU rendelet előírásainak átültetése a hazai jogrendbe
  - Inváziós főhatóság kijelölése, feladatok meghatározása
  - Hazai működő rendszerek feltárása, feladatok jogszabályokba rögzítése
- **EU fajlista, regionális fajlista, tagállami fajlista**
- Információk összegyűjtése, információáramlás megalapozása
- Hazai korai észlelés és monitorozó rendszer felállítása
- Kezelési programok megvalósítása
- Kommunikáció

Az Unió számára veszélyt jelentő IAS jegyzék

- Dinamikusra tervezett lista: Hatévente felülvizsgálat, illetve szükség szerint aktualizálás
- Egységes kritériumrendszer: idegenhonos, terjedni képes, káros hatás a biodiverzitásra, összehangolt fellépés szükséges, felvétele segít a védekezésben
- Kockázatelemzéshez kötött
- Tagállamok javasolhatnak
- Elsőbbség : potenciális és újonnan bekerült IAS, legjelentősebb károkozás
- Első jegyzék COM 2016.01.02. (még nem jelent meg)

- ❖ **Korlátozások: tilos behozni** (beleértve az átszállítást is), **tartani, termeszteni** (a zárt tartást is beleértve), **szállítani, forgalomba hozni, felhasználni, kereskedni, szaporítani, nevelni, termeszteni** (ide érve a zárt tartást is), **környezetbe kibocsátani.**
- ❖ **Korai észlelés: felügyeleti rendszer**
- ❖ **Gyors kiirtás**
- ❖ **Kezelés**
- ❖ **A sérült ökológiai rendszerek helyreállítása**
- ❖ **Terjedési útvonalak azonosítása, cselekvési tervek készítése**

Különböző helyzeteket követő eseményláncok

EU IAS jegyzékre felkerül

Azonnal	Korlátozások (behozatal, tartás, tenyésztés, szállítás, kereskedelem stb.); Behurcolás elleni lépések;
1.5 év	Széles körben elterjedt IAS kezelési intézkedések MS szinten; Monitorozás; COM és többi MS értesítése;
2 év	Türelmi periódus vége a kereskedelmi készletek felszámolására;

EU IAS jegyzék valamely fajának korai észlelése

Azonnal	A COM értesítése és a többi MS tájékoztatása;
3. hónap	MS megkezdi a kiirtást (vagy felmentést kér 2 hónapon belül); A COM értesítése és a többi MS tájékoztatása;
A beavatkozás vége	Elszigetelés; A COM értesítése és a többi MS tájékoztatása a sikeres kiirtásról;

EU IAS jegyzéken nem szereplő faj korai észlelése (vészhelyzeti intézkedések)

Azonnal	MS, vagy COM Vészhelyzeti intézkedések (bármely korlátozás); A COM értesítése és a többi MS tájékoztatása;
2 éven belül	MS, vagy COM Kockázatelemzést készít;

EU jegyzéken szereplő növényfajok

Magyar név/ Hungarian name	Tudományos név/ Scientific name	
Borfa, tengerparti seprúcserje *	<i>Baccharis halimifolia</i> L.	szárazföldi
Kaliforniai tündérhínár **	<i>Cabomba caroliniana</i> Gray	vízi
Vízijácint *	<i>Eichhornia crassipes</i> (Martius) Solms	vízi
Perzsa medvetalp	<i>Heracleum persicum</i> Fischer	szárazföldi
Sosnowsky-medvetalp **	<i>Heracleum sosnowskyi</i> Mandenova	szárazföldi
Hévízi gázló **	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i> L. f.	vízi
Fodros átokhínár **	<i>Lagarosiphon major</i> (Ridley) Moss	vízi
Nagyvirágú tóalma *	<i>Ludwigia grandiflora</i> (Michx.) Greuter & Burdet	vízi
Sárgavirágú tóalma **	<i>Ludwigia peploides</i> (Kunth) P.H. Raven	vízi
Sárga lápbuzogány	<i>Lysichiton americanus</i> Hultén and St. John	szárazföldi
Közönséges süllőhínár *	<i>Myriophyllum aquaticum</i> (Vell.) Verdc.	vízi
Keserű hamisüröm	<i>Parthenium hysterophorus</i> L.	szárazföldi
Ördögfarok keserűfű	<i>Persicaria perfoliata</i> (L.) H. Gross (<i>Polygonum perfoliatum</i> L.)	szárazföldi
Kudzu nyílgyökér	<i>Pueraria montana</i> (Lour.) Merr. var. <i>lobata</i> (Willd.) (<i>Pueraria lobata</i> (Willd.) Ohwi)	szárazföldi

EU jegyzéken szereplő állatfajok

Magyar név	Tudományos név	Csoport
Csinos tarkamókus	Callosciurus erythraeus Pallas, 1779	Emlős
Házi varjú	Corvus splendens Vieillot, 1817	Madár
Kínai gyapjasollósrák **	Eriocheir sinensis H. Milne Edwards, 1854	Rák
Jávai mongúz	Herpestes javanicus É. Geoffroy Saint-Hilaire, 1818	Emlős
Amerikai ökörbéka	Lithobates (Rana) catesbeianus Shaw, 1802	Kétéltű
Muntják szarvas	Muntiacus reevesii Ogilby, 1839	Emlős
Nutria	Myocastor coypus Molina, 1782	Emlős
Ormányos medve *	Nasua nasua Linnaeus, 1766	Emlős
Cifrarák **	Orconectes limosus Rafinesque, 1817	Rák
Északi cifrarák	Orconectes virilis Hagen, 1870	Rák
Halcsontfarú réce	Oxyura jamaicensis Gmelin, 1789	Madár
Jelzórák **	Pacifastacus leniusculus Dana, 1852	Rák
Amurgéb **	Perccottus glenii Dybowski, 1877	Hal
Kaliforniai vörösrák **	Procambarus clarkii Girard, 1852	Rák
Virginiai márványrák **	Procambarus falax forma virginalis (marbled crayfish)	Rák
Mosómedve **	Procyon lotor Linnaeus, 1758	Emlős
Kínai razbóra **	Pseudorasbora parva Temminck & Schlegel, 1846	Hal
Amerikai szürkemókus	Sciurus carolinensis Gmelin, 1788	Emlős
Amerikai rókamókus	Sciurus niger Linnaeus, 1758	Emlős
Burunduk *	Tamias sibiricus Laxmann, 1769	Emlős
Szent íbisz	Threskiornis aethiopicus Latham, 1790	Madár
Ékszerteknős **	Trachemys scripta Schoepff, 1792	Hüllő
Ázsiai lódarázs	Vespa velutina nigrithorax de Buysson, 1905	Rovar

Regionális jegyzék

Regionális listák:

- Regionálisan gondot okozó fajok
- Regionális fellépés segíti a bekerülés megelőzését
- Regionális fellépés, határon átnyúló együttműködés segíti a faj visszaszorítását, kezelését

Határon átnyúló együttműködések pl. a legutóbbi V4 találkozón is téma volt az inváziós fajok kérdése

- Korai észlelést segíti
- Szomszédos országokban megjelenő fajok = hazai potenciális fajok - fokozott figyelem

Jövőbeli hazai inváziós fajlista, jegyzék megalapozása

Előzmények: Számos hazai kezdeményezés

Növények:

- 1998 ANP - természetvédelmi szempontból a legveszélyesebbnek tartott növényfajok
- 2006 Özönnövények I. kötet - inváziós neofiton: 71, meghonosodott neofiton: 76, alkalmi neofiton: 566 termeszetvedelem.hu

Állatok:

- Szakértői listák
- 2010 Inváziós Szakértői Tanács termeszetvedelem.hu

Jövőbeli hazai inváziós fajlista, jegyzék megalapozása

- Más szakterületekkel konszenzusos alapon megalkotott lista
- Biodiverzitás-védelmi szempontból fontos fajok (természetvédelmi koordináció)

Több szempontok figyelembe vétele:
pl. elterjedési típusok (potenciális, kis kiterjedésben, szélesen elterjedt),
kockázat mértéke, hatás mértéke

Különböző intézkedéseket igénylő csoportok

Többszintű lista

Kötelező (EU) és lehetséges szabályozások

		Korai észlelés/ monitorozó rendszer működtetése	Behozatal/ határon átnyúló kereskelem megakadályoz ása	Forgalmazás szabályozása / korlátozás (pl. EU-ban termesztett, de nálunk problémás fajok)	Kereskedelem szabályozás a/ korlátozása	Szaporítás korlátozás a	Tartás korlátozása	Környezetbe kijuttatás/ Betelepítés megakadály ozása	Kiirtás megvalósítá sa	Állományysz abályozás megvalósítá sa	Kutatás
EU	EU rendelet jegyzéke (hazánkra nézve potenciális és elterjedt fajok is vannak köztük)	A jelenleg működő rendszerekbe integráltan	tiltás	tiltás	tiltás	tiltás	tiltás	tiltás	hazánkban újonnan megjelenő fajoknál kötelező gyors kiirtás	elterjedt fajoknál hatással arányosan / költség- haszon elemzésen alapulva	kutatás vagy ex situ engedélyezhe tő a 8. cikk szerinti megkötésekk el
HUA	Potenciális, jelenleg még nincs jelen	A jelenleg működő rendszerekbe integráltan	tiltás	tiltás	tiltás	tiltás	tiltás	tiltás	hazánkban újonnan megjelenő fajoknál gyors kiirtás	-	kutatás vagy ex situ engedélyezhe tő
	1-2 lokalításban jelenlévő fajok	=	=	uaz	uaz	uaz	uaz	uaz	uaz	-	uaz
HUB	elterjedt fajok	A jelenleg működő rendszerekbe integráltan	korlátozás/ tiltás?	korlátozás/ tiltás?	korlátozás/ tiltás?	tiltás?	tiltás?	tiltás	-	elsősorban védett területen	kutatási engedéllyel?

Hazai megvalósítás

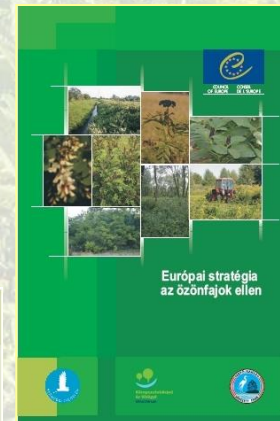
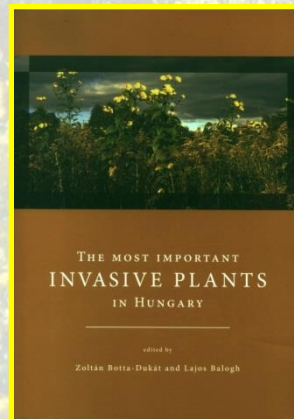
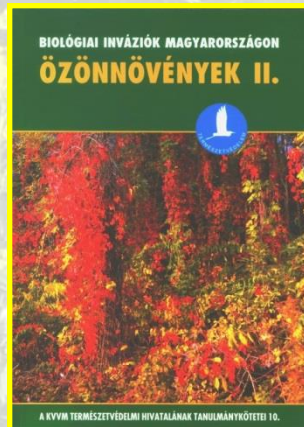
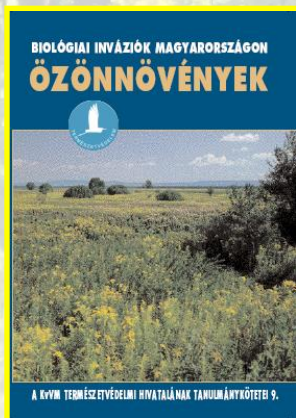
- Jogharmonizáció
  - az EU rendelet előírásainak átültetése a hazai jogrendbe
  - Inváziós főhatóság kijelölése, feladatok meghatározása
  - Hazai működő rendszerek feltárása, feladatok jogszabályokba rögzítése
- EU fajlista, regionális fajlista, tagállami fajlista
- **Információk összegyűjtése, információáramlás megalapozása**
- Hazai korai észlelés és monitorozó rendszer felállítása
- Kezelési programok megvalósítása
- Kommunikáció

Információk összegyűjtése, információáramlás megalapozása

- Publikációk összegyűjtése a kiemelt fajokra vonatkozó információk feldolgozása
- Adatgyűjtő projektek eredményeinek feldolgozása
- Monitorozó Rendszerek által gyűjtött információk feltárása, rendszerezése
- Kezelési gyakorlati tapasztalatok és megvalósuló projektek adatbázisának kialakítása

Publikációk (példák)

- Könyvek:
  - Fogalmak
  - A legfontosabb Magyarországon előforduló inváziós fajok bemutatása
  - Elterjedési adatok
- Kezelési információk (gyakorlati tapasztalatok)
- Európai Stratégia az özönfajok ellen magyar kiadás

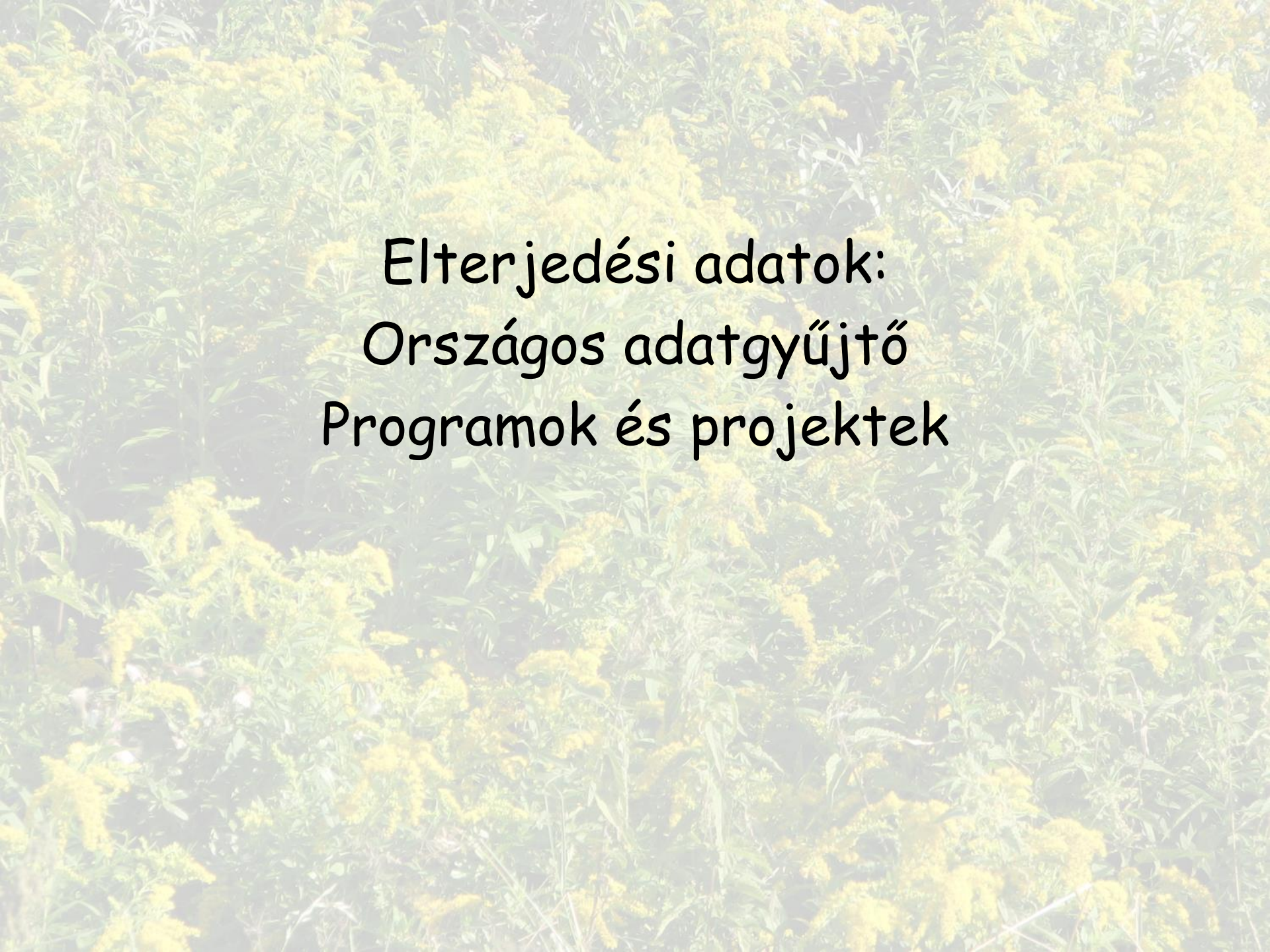
Publikációk (példák)

- Balogh, L., Botta-Dukát, Z.** (2008): The most important invasive plants in Hungary. Institute of Ecology and Botany of the Hungarian Academy of Sciences, Vácrátót. 255 pp.
- Balogh, L., Dancza, I., Király, G.** (2008): Preliminary report on the grid-based mapping of invasive plants in Hungary. - In: Rabitsch, W., Essl, F., Klingenstein, F. (Eds.): Biological Invasions - from Ecology to Conservation. NEOBIO-TA 7: 105-114.
- Botta-Dukát, Z., Mihály, B.** (2006): Biológiai inváziók Magyarországon. Özönnövények II (Biological invasions in Hungary, Invasive Plants II), A KVVVM Természetvédelmi Hivatalának Tanulmánykötetei 10. TermészetBUVAR Alapítvány Kiadó, Budapest. 412 pp. http://www.termeszetvedelem.hu/_user/downloads/invazios_fajok/ozonnovenyek.pdf
- Botta-Dukát, Z.** (2009): Invasion of alien species to Hungarian (semi-)natural habitats. - Acta Botanica Hungarica 50(1): 219-227.
- Genovesi, P., Shine, C.** (2007): Európai stratégia az özönfajok ellen (European strategy on invasive alien species, Nature and environment, No. 137 Council of Europe), Hungarian edition. Directorate of the Fertő-Hanság National Park and Ministry of Environment and Water. 58 pp.
- Király, G., Steták D., Bányász D.** (2008): Spread of invasive macrophytes in Hungary. - In: Rabitsch, W., Essl, F., Klingenstein, F. (Eds.): Biological Invasions - from Ecology to Conservation. NEOBIO-TA 7: 123-130.
- Mihály, B., Botta-Dukát, Z.,** (eds.) (2004): Biológiai inváziók Magyarországon. Özönnövények (Biological invasions in Hungary, Invasive plants). A KVVVM Természetvédelmi Hivatalának Tanulmánykötetei 9. TermészetBUVAR Alapítvány Kiadó, Budapest. 408 pp.
- Csiszár, Á., Korda, M.** (2015): Özönnövények visszaszorításának gyakorlati tapasztalatai, Rozália füzetek 3., Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Budapest

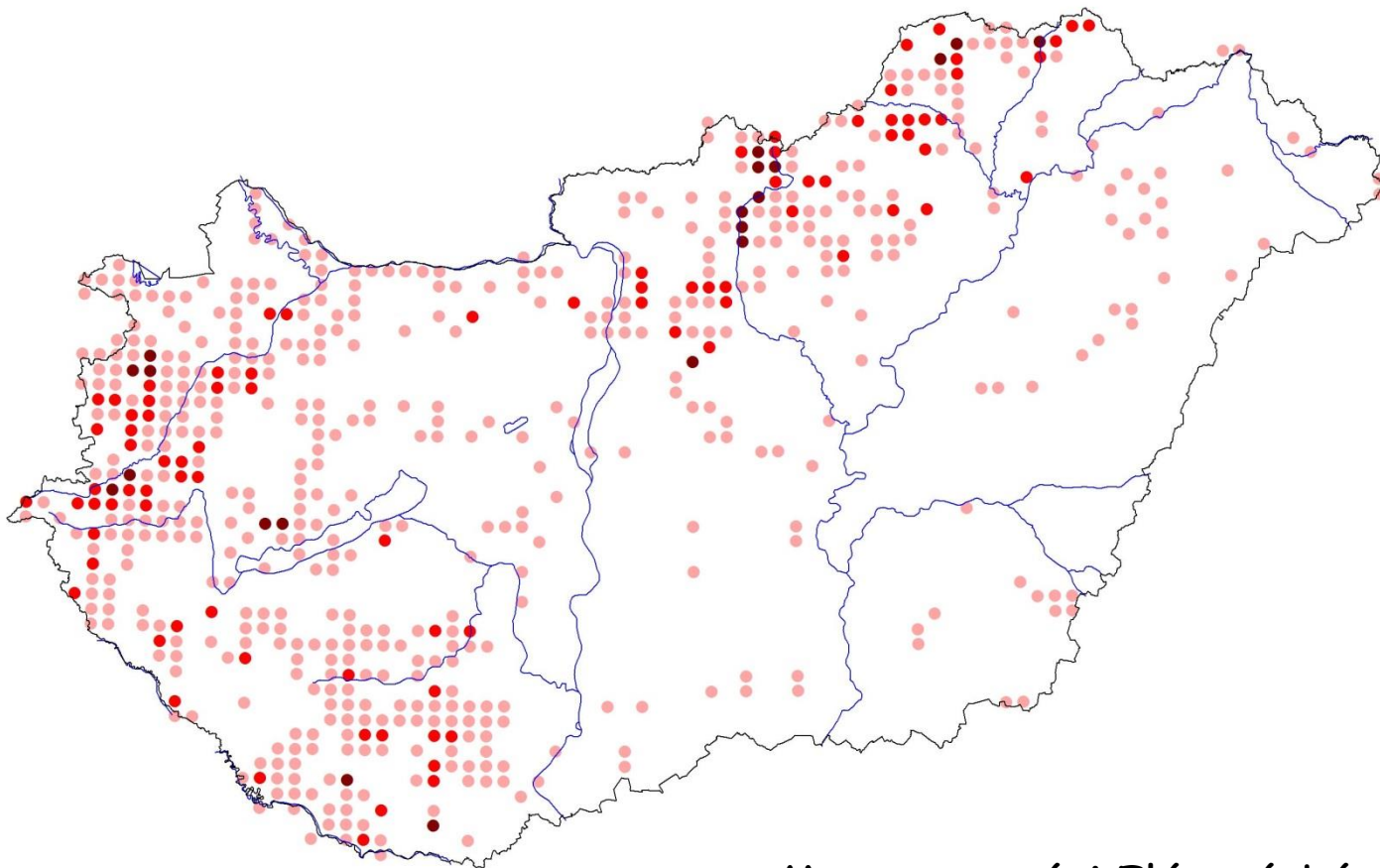
Hazai megvalósítás

- Jogharmonizáció
  - az EU rendelet előírásainak átültetése a hazai jogrendbe
  - Inváziós főhatóság kijelölése, feladatok meghatározása
  - Hazai működő rendszerek feltárása, feladatok jogszabályokba rögzítése
- EU fajlista, regionális fajlista, tagállami fajlista
- Információk összegyűjtése, információáramlás megalapozása
- **Hazai korai észlelés és monitorozó rendszer felállítása**
- Kezelési programok megvalósítása
- Kommunikáció

Elterjedési adatok:
Országos adatgyűjtő
Programok és projektek

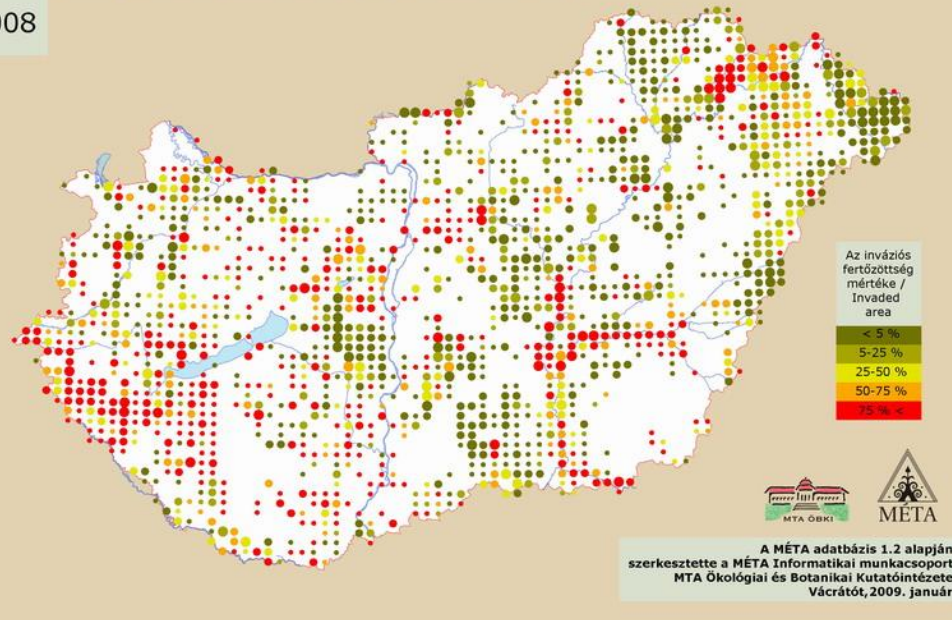
A japánkeserűfű (*Reynoutria japonica*) elterjedése hazánkban (a fertőzöttebb területek sötétebb színárnyalattal)

Magyarországi Flóratérképezési Program -
Nyugat-magyarországi Egyetem

D34 Mocsárrétek inváziós fertőzöttsége
Plant invasion in mesotrophic wet meadows

2008

Forrás: MÉTA- MTA ÖK

Mocsárrétek inváziós fertőzöttsége

D34 - Mocsárrétek:

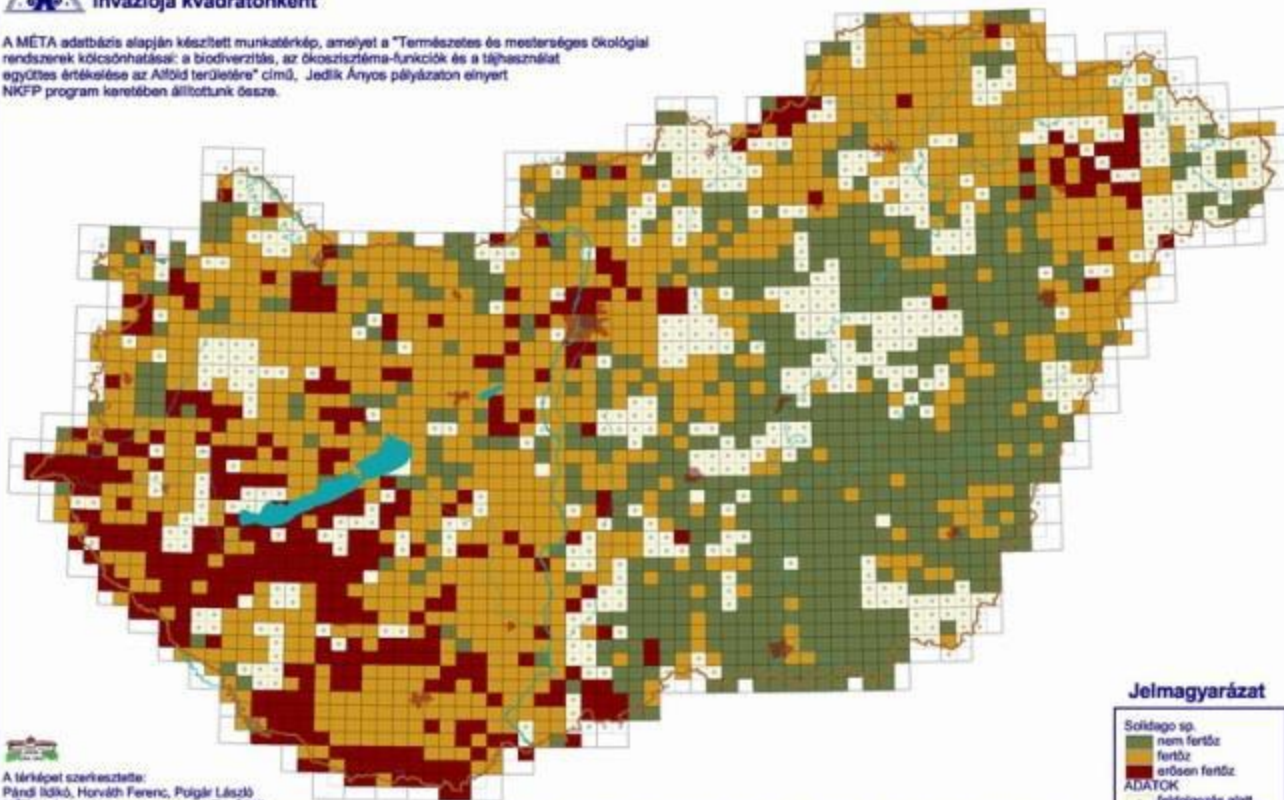
Előfordulási területének egyharmadán veszélyeztetik az özöngyomok. A délnyugat-dunántúli és a Tisza-menti állományok a legfertőzöttebbek. Számos inváziós faj megtalálja életfeltételeit a mocsárréteken, de a két legfontosabb az aranyvessző (*Solidago* spp.) és a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*). Az előbbi inkább a csapadékosabb vidékekre jellemző, míg az utóbbi elsősorban a Tisza-mentén hódít.

ARANYVESSŐ-FAJOK (SOLIDAGO SP.)

Inváziója kvadrátonként

A META adatbázis alapján készített munkatérkép, amelyet a "Természetes és mesterséges ökológiai rendszerek kölcsönhatása: a biodiverzitás, az ökoszisztéma-funkciók és a tájhasználat együttes értékelése az Alföld területére" című, Jedlik Ányos pályázaton elnyert NKFP program keretében állítottunk össze.

A térképet szerkesztette:
Pándi István, Horváth Ferenc, Püsgár László
META Informatikai munkacsoport, MTA ÖBKI
dátum: 2006. augusztus 10., project/meta/META-JAP-2006

hivatkozás: "a térkép címe", munkatérkép, kéziratos. META adatbázis 1.0, MTA ÖBKI, Vácorkút, 2006

Jelmagyarázat

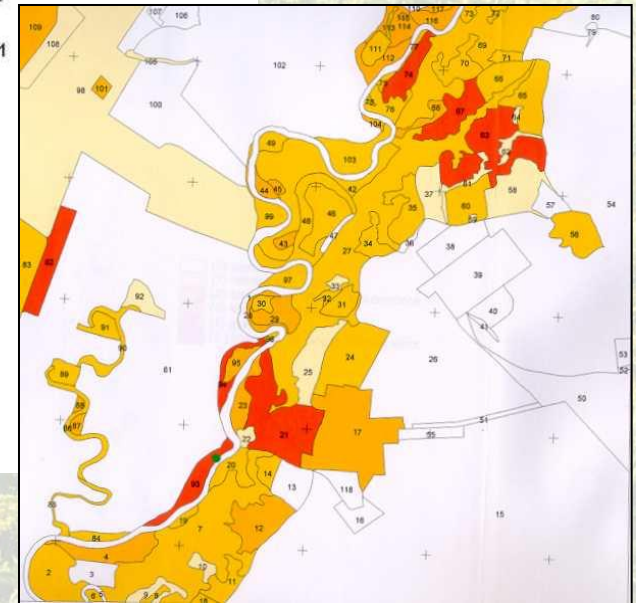
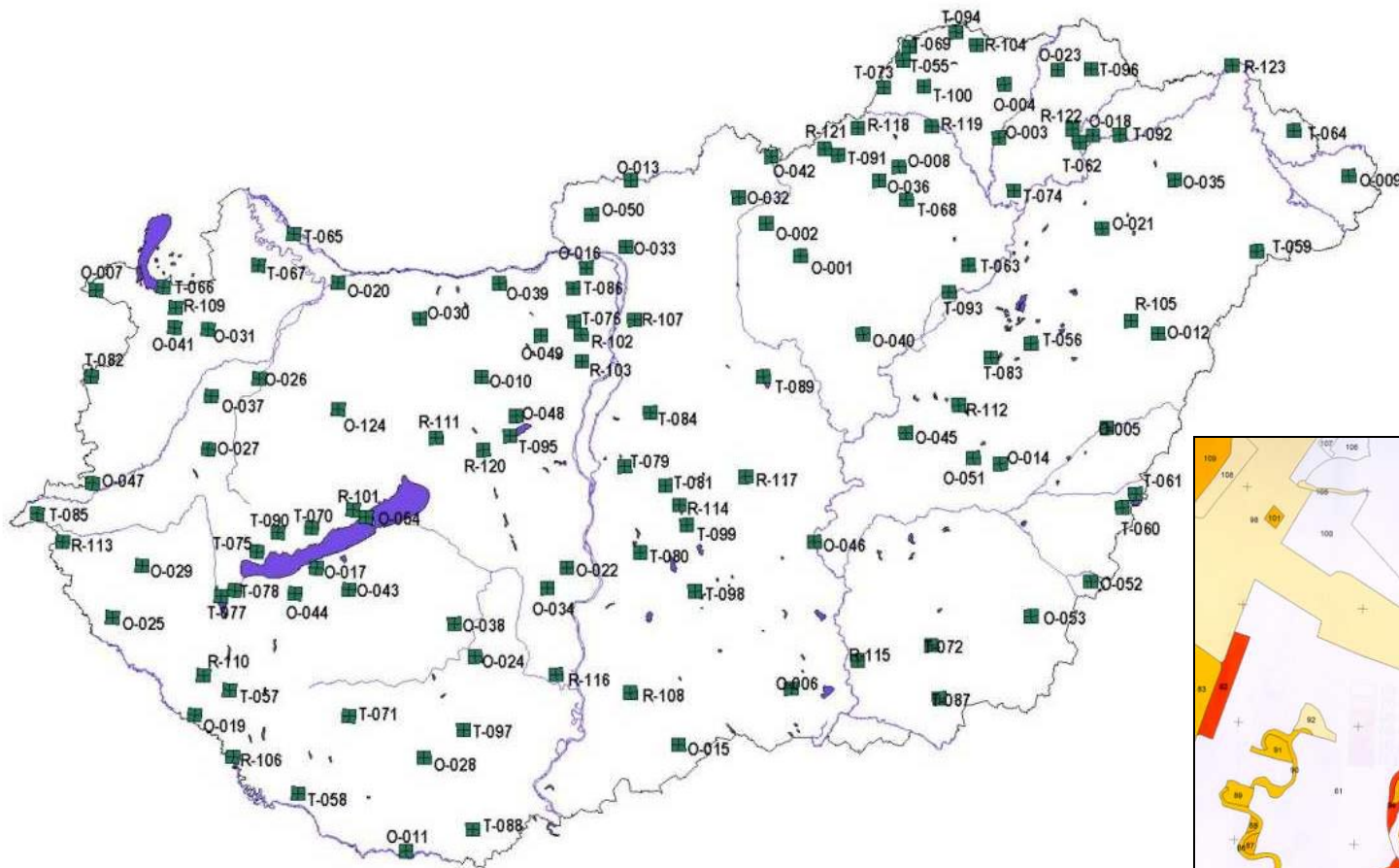
Solidago sp.
nem fertőz
fertőz
erősen fertőz
ADATOK
feldolgozás alatt

Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer

Az NBmR monitorozó tevékenysége 11 projekt köré szerveződik:

- I. Védett és veszélyeztetett fajok monitorozása
- II. Vizes élőhelyek és közösségeik monitorozása
- III. Magyarország élőhelyeinek felmérése, térképezése és monitorozása
- IV. Inváziós fajok monitorozása**
- V. Erdőrezervátumok-kezelt lombos erdők monitorozása
- VI. Kis-Balaton élővilágának monitorozása
- VII. Dráva életközösségeinek monitorozása
- VIII. Szikes élőhelyek monitorozása
- IX. Száraz gyepek monitorozása
- X. Hegyi rétek monitorozása
- XI. Közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek monitorozása (Natura 2000)

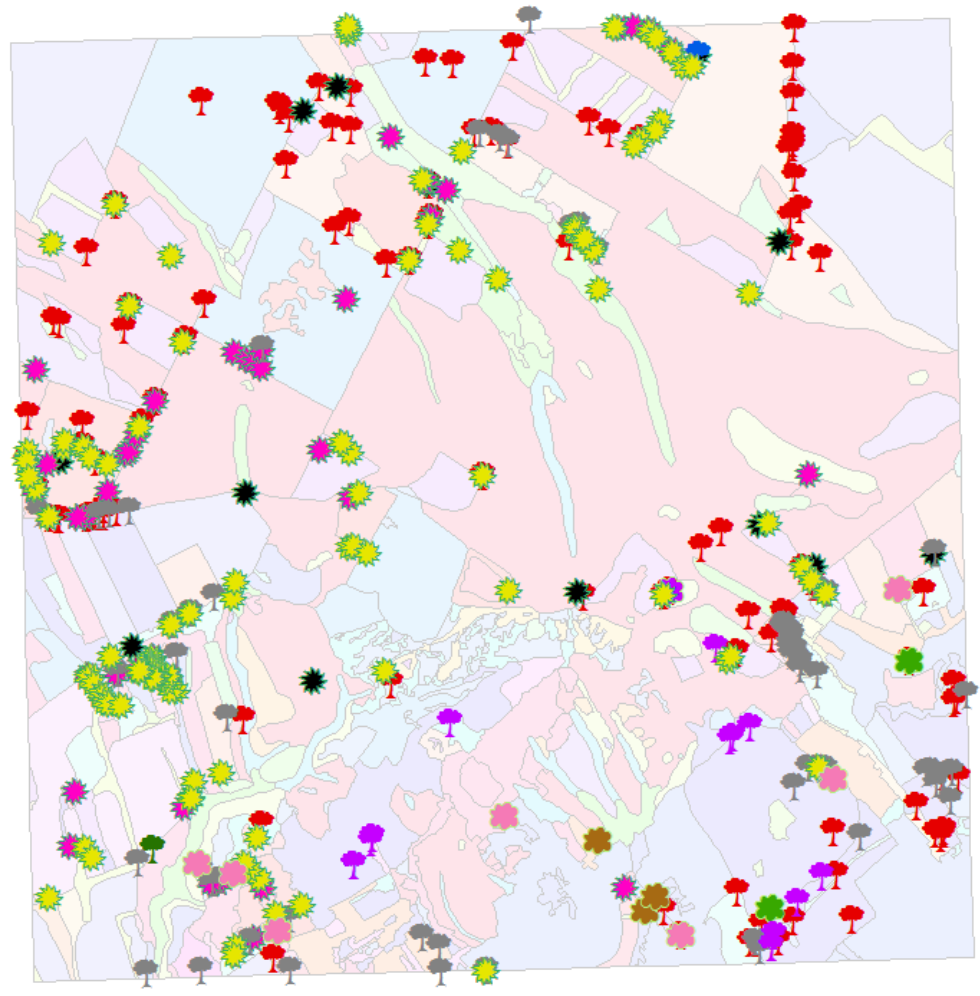
A tájleptékű monitorozás céljára 125 db 5X5 km-es négyzetben folyik az élőhely-térképezés

Az élőhely-térképezéssel párhuzamosan 5 kiválasztott faj térképezése történik (*Ailanthus altissima*, *Aclepias syriaca*, *Amorpha fruticosa*, *Solidago canadensis*, *S. gigantea*).

A magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) borítása különböző élőhely foltokban (Alsódobsza)

Inváziós fajok ponttérképe NBmR kvadrátban

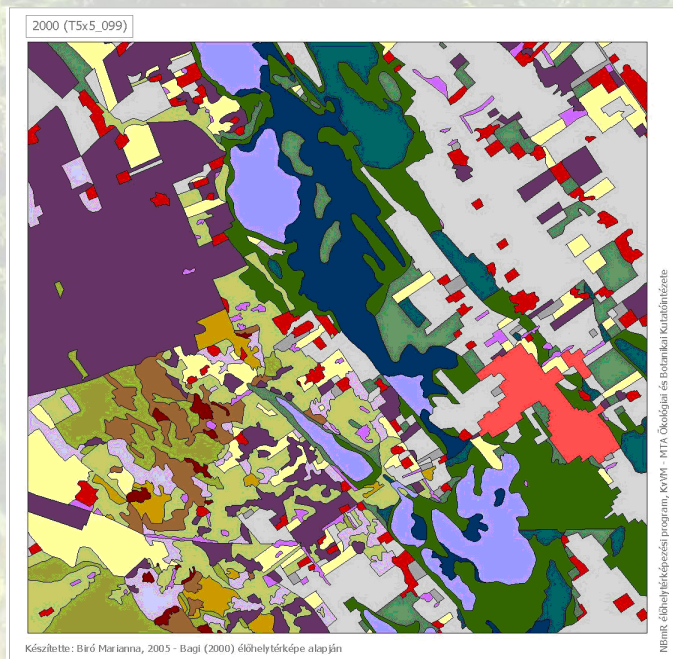

Jelmagyarázat

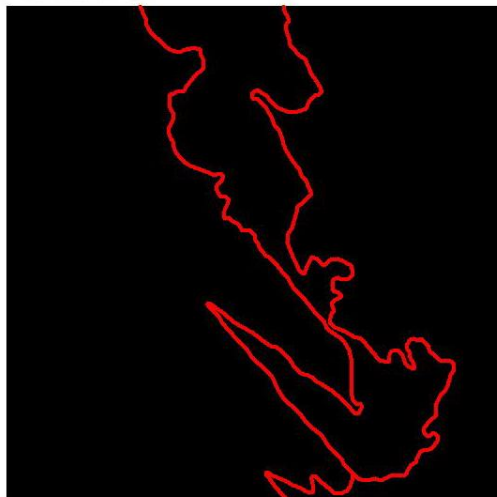
- bálványfa
- keskenylevelű ezüstfa
- kései meggy
- nyugati ostorfa
- zöld juhar
- gyalogkác
- orgona
- japánkeserűfű faj
- ördögcezna
- selyemkóró
- arany vessző faj
- ürömlevelű parlagfű

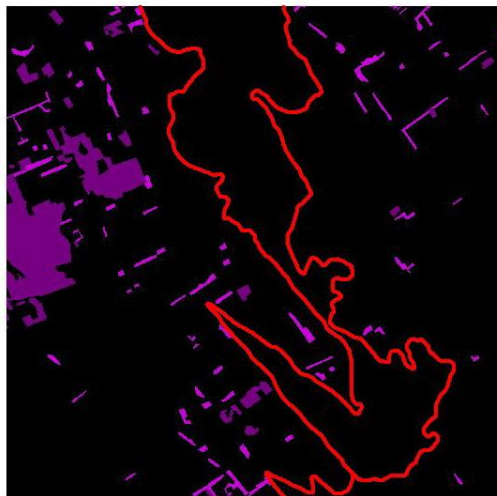
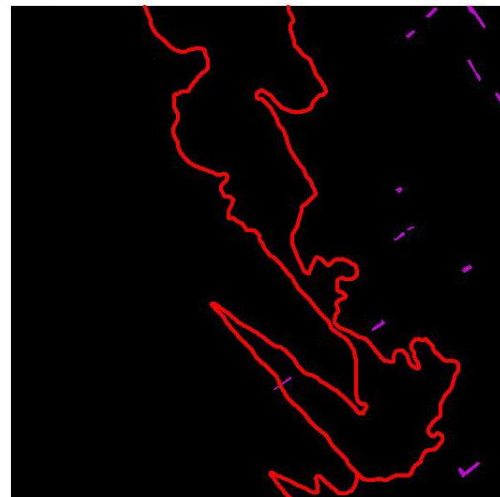
Történeti térképek interpretálása (forrás: Molnár et al.)

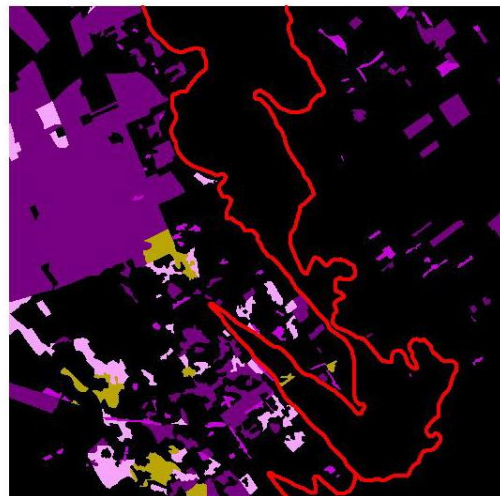
1860-as évek

1883

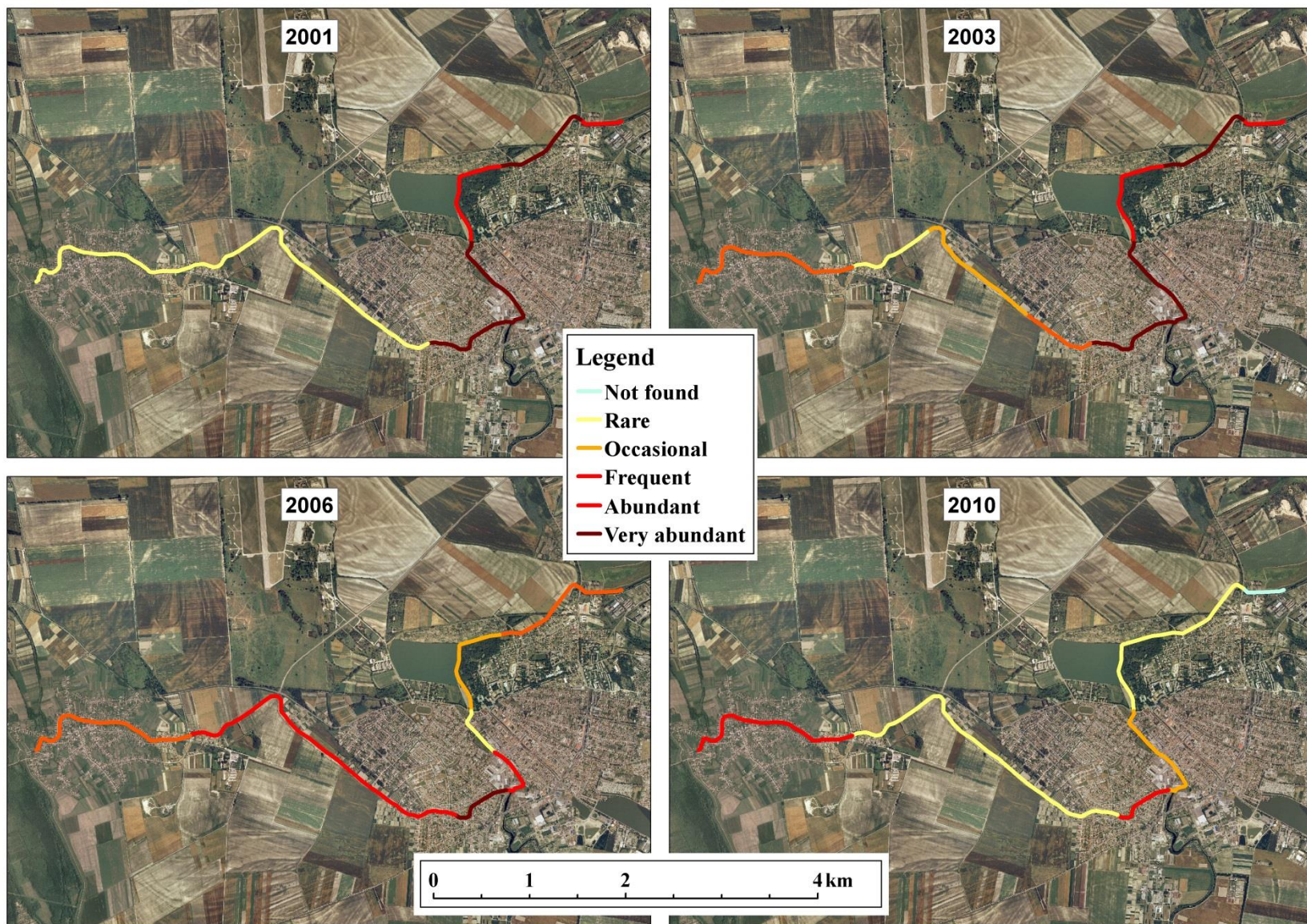

1958

2000

A tündérhínár (*Cabomba caroliniana*) terjedése (2001-2010)

Kezelési gyakorlati tapasztalatok összegyűjtése

- Technológiai tapasztalatok
- Kezelések eredményei
- Megvalósuló projektek (elsősorban védett területeken)

- Publikációk összegyűjtése, adatbázisok készítése
- Adatbázis kiépítése a megvalósuló projektekről (adatbekérés megkezdődött)

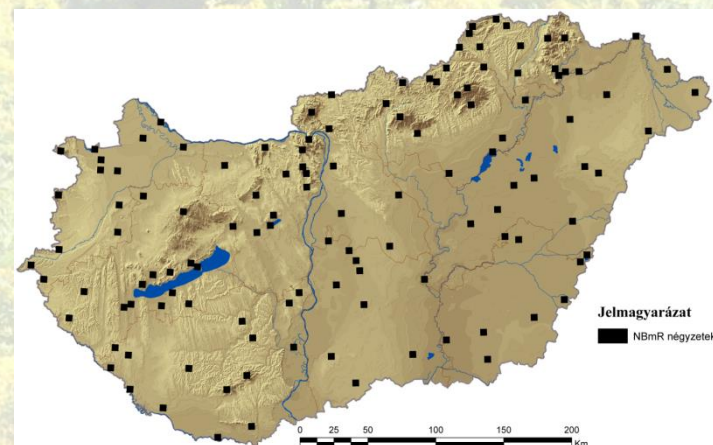

Hazai megvalósítás

- Jogharmonizáció
  - az EU rendelet előírásainak átültetése a hazai jogrendbe
  - Inváziós főhatóság kijelölése, feladatok meghatározása
  - Hazai működő rendszerek feltárása, feladatok jogszabályokba rögzítése
- EU fajlista, regionális fajlista, tagállami fajlista
- Információk összegyűjtése, információáramlás megalapozása
- **Hazai korai észlelés és monitorozó rendszer felállítása**
- Kezelési programok megvalósítása
- Kommunikáció

Működő monitorozó rendszerek Magyarországon

- Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer
- Erdővédelmi mérő- és megfigyelő rendszer
- Erdészeti fénycsapda hálózat
- Növényegészségügyi, növényvédelmi megfigyelő rendszer
- Természetvédelmi őrszolgálat
- Hivatásos vadászok
- Mezőőrök
- Polgári természetvédelmi őrök

Rendszerek jellemzői:

- Létező rendszerek, hosszú múlttal
- Jogszabályi háttér
- Sok résztvevő a működtetésben
- Országos adatgyűjtés
- Inváziós fajok nem célfajok (járulékos információ többnyire)
- Állandó jelenlét a területen

Előzetes egyeztetések alapján az együttműködésnek nincs akadálya inváziós kérdésben ezekkel a rendszerekkel.

- Az adat felvételezés kiegészíthető inváziós fajokkal (további egyeztetés szükséges)
- Gyűjtött adatok feldolgozhatóak az inváziós fajok szempontjából is

Együttműködés részleteinek kidolgozása szükséges!

Adatgyűjtés szigorú protokollok alapján, amelyet mindenhol a jelenleg működő protokollhoz illesztve kell kialakítani, illetve integrálni.

Meg kell határozni:

- Fajok, amelyekre az adatgyűjtés szükséges
- Információ adattartalma
- Információáramlás útja

Hazai megvalósítás

- Jogharmonizáció
  - az EU rendelet előírásainak átültetése a hazai jogrendbe
  - Inváziós főhatóság kijelölése, feladatok meghatározása
  - Hazai működő rendszerek feltárása, feladatok jogszabályokba rögzítése
- EU fajlista, regionális fajlista, tagállami fajlista
- Információk összegyűjtése, információáramlás megalapozása
- Hazai korai észlelés és monitorozó rendszer felállítása
- **Kezelési programok megvalósítása**
- Kommunikáció

Elsősorban lokális, regionális kezelési,
irtási projektek valósultak meg eddig

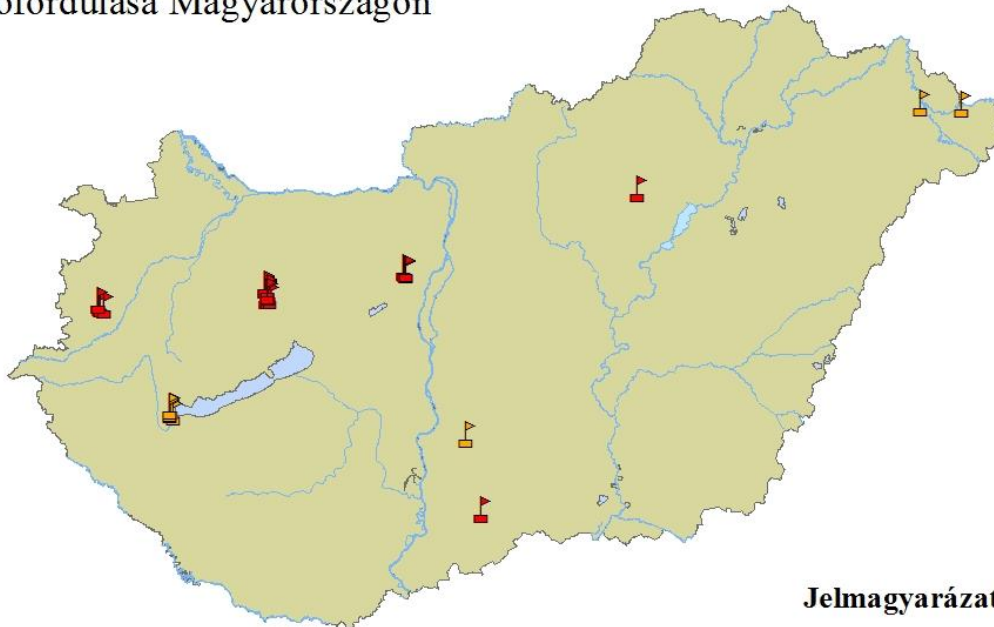
Védett természeti területek, Natura
2000 területek

Országos lépték:

Teljes kiirtást tervező program - még nem elterjedt fajok ellen, pl. idegenhonos medvetalp fajok

Előfordulási adatok összegyűjtése megtörtént

Az idegenhonos medvetalp fajok
előfordulása Magyarországon

Jelmagyarázat

- kaukázusi medvetalp (*Heracleum mantegazzianum*)
- Sosnowsky-medvetalp (*Heracleum sosnowsky*)

Hazai megvalósítás

- Jogharmonizáció
  - az EU rendelet előírásainak átültetése a hazai jogrendbe
  - Inváziós főhatóság kijelölése, feladatok meghatározása
  - Hazai működő rendszerek feltárása, feladatok jogszabályokba rögzítése
- EU fajlista, regionális fajlista, tagállami fajlista
- Információk összegyűjtése, információáramlás megalapozása
- Hazai korai észlelés és monitorozó rendszer felállítása
- Kezelési programok megvalósítása
- **Kommunikáció**

- Kiemelt feladat a meglévő programokban az inváziós fajok témájának a fókuszba helyezése

- Meglévő források allokációja
- Pl. LIFE biodiverzitás (technológia, kommunikáció)

- Újabb források biztosítása

EU rendelet:

http://www.termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/IAS/IAS_rendelet_1143_2014_hivatalos_magyar.pdf

Özönfajok a természetvédelem honlapján:

<http://www.termeszetvedelem.hu/ozonfajok-magyarorszagon>

© botanikaland.hu

Köszönöm a figyelmet!

© botanikaland.hu

© botanikaland.hu